

Ökoalade toetus

Ökoalade toetuse (edaspidi ÖKO toetus) eesmärk on toetada ja aidata kaasa elurikkuse, sealhulgas elupaikade ja maastike säilimisele, soodustades seda läbi keskkonnasäästlike majandamispraktikate kasutuselevõtu. ÖKO toetuse prognoositav ühikumäär on:

- 1) kogu pindalatoetuste taotlusel oleva kindlakstehtud toetusõigusliku põllumaa, sh ökoalana määratletud põllumaa, pindala eest (10–21 EUR/ha);
- 2) ökoalana määratletud rohumaariba eest täiendavalt (40–43 EUR/ha);
- 3) ökoalana määratletud maastikuelementide eest täiendavalt (150–60 EUR/ha).

ÖKO toetuse taotleja **peab täitma** toetusõiguslikkuse, tingimuslikkuse ning toetuse baas- ja toetatava tegevuse elluviimise nõudeid **kogu kalendriaasta** jooksul. Baasnõude all peetakse silmas tingimuslikkuse süsteemi maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nn HPK 8 nõuet.

Toetusõiguslikkuse nõuded

Taotleja ja toetusõiguslik maa peavad vastama otsetoetuste saamise nõuetele. Põllumajandustootja peab olema aktiivne tootja ja tegelema põllumajandusliku tegevusega. ÖKO toetuse toetusõiguslikuks põllumaaks loetakse need taotlusele kirja pandud põllumajandusliku majapidamise põllumaal asuvad põllud, mis on vähemalt 0,30 ha suurused, või samal põllumassiivil asuvad põllud, mis kokku moodustavad vähemalt 0,30 ha ühtse maa-ala, kus tegeldakse põllumajandustoodete tootmisega või põllumajandusmaa hoidmisega karjatamiseks või harimiseks sobilikus seisukorras. Taotlejal peab olema vähemalt 1 ha põllumajandusmaad. Nimetatud maa peab olema kantud põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse. Põllumaa ja ökoalad, millele toetust taotletakse, peavad olema taotleja kasutuses hiljemalt taotlusaasta 15. juuni seisuga.

Baasnõue

Põllumajandustootja **jätab tootmisest kõrvale** põllumajandusliku majapidamise põllumaast ja maastikuelementide alusest pindalast vähemalt kas:

- 1) **4%** maa-alasid **ja** maastikuelemente, või
- 2) **3%** maa-alasid **või** maastikuelemente.

Baasnõude arvestusse kuuluvad ainult need HPK 8 määratletud maastikuelemendid ja maa-alad, mis on taotlusel „Ökoalade, tootmisest kõrvale jäetud maa-alade ja elementide loetelu“ TING veerus valitud, st on lisatud märged! Maa-alasid ja maastikuelemente, millele ei ole eelnimetatud loetelus märged lisatud, baasnõude arvestamisel arvesse ei võeta!

Taotlejad, kellele rakenduksid tingimuslikkuse HPK 8 alt tootmisest kõrvale jätmise puhul vabastused (nt asumine metsasuse erisusega vallas, põllumaa pindala alla 10,00 ha, lubatud tootmine kesadel 2023. a), siis ÖKO toetust taotledes need erisused ei kehti, st taotleja peab täitma täies ulatuses ÖKO toetuse baasnõuet.

Toetatava tegevuse elluviimise nõuded

Põllumajandustootja määratleb põllumajandusliku majapidamise põllumaast ja maastikuelementide alusest pindalast kokku koos baasnõudega **vähemalt 10% ökoalasisid**.

Ökoaladena võetakse arvesse ainult nende maastikuelementide alune pindala ja maa-alad, mis on taotlusel „Ökoalade, tootmisest kõrvale jäetud maa-alade ja elementide loetelu“ ÖKO veerus

valitud, st lisatud märke! Maa-alasid ja maastikuelemente, millele ei ole eelnenud loetelus märke lisatud, ökoalade arvestamisel arvesse ei võeta!

NB! Kui TING veerus on valitud rohkem maa-alasid ja elemente kui HPK 8 (baasnõue) miinimum ette näeb, siis arvestatakse üle jääv osa ökoaladesse ainult juhul, kui ka ÖKO veergu on lisatud märke.

ÖKO toetuse taotlemiseks on seega kaks varianti:

VARIANT 1		VARIANT 2	
4% baasnõue (HPK 8)		3% baasnõue (HPK 8)	
Mittetootlik ala	ja	Mittetootlik ala	või
	Maastikuelement		Maastikuelement
mustkesa	põllusaar	mustkesa	põllusaar
sööti jäetud maa	metsasiil	sööti jäetud maa	metsasiil
haljakesa sissekänniga	puude rida	haljakesa sissekänniga	puude rida
puhverriba	hekk	puhverriba	hekk
6–12 m rohumaariba	kraav ja eesvool	6–12 m rohumaariba	kraav ja eesvool
	puhastuslodu ja settebassein		puhastuslodu ja settebassein
	kiviaed		kiviaed
Lisaks 6% ökoalasisid		Lisaks 7% ökoalasisid	
sööti jäetud maa		sööti jäetud maa	
haljakesa sissekänniga		haljakesa sissekänniga	
6–12 m rohumaariba		6–12 m rohumaariba	
põllusaar		põllusaar	
metsasiil		metsasiil	
puude rida		puude rida	
hekk		hekk	
kraav ja eesvool		kraav ja eesvool	
kiviaed		kiviaed	
lämmastikku siduvate kultuuride kasvuala			

Millised maa-alad ja maastikuelemendid sobivad baasnõude ja toetatava tegevuse elluviimise nõude täitmiseks?

Maastikuelemendid baasnõude (HPK 8) ja toetatava tegevuse elluviimise nõude täitmiseks on:

- **loodusliku taimkattega põllusaar** (suurusega 0,01–0,50 ha), mis on selgesti eristatav ümbritsevast põllumaast. Põllusaarel võivad olla põõsad, puud, kivid, karstiaugud, väikesed märgalad ja tiigid;
- **puude rida** (min 20 m pikkune ja 0,01 ha suurune, tihedusega vähemalt 3 puud iga 20 m kohta, puud ühekaupa reas) põllumaaga ümbritsetud ja põllumajandusmaaga külgneval alal;
- **puude või põõsastega hekk** (min 0,01 ha, min 20 m pikkune ja kuni 10 m laiune) põllumaaga ümbritsetud ja põllumajandusmaaga külgneval alal;
- **metsasiil** (min 20 m pikkune ja kuni 30 m laiune), mis on põllumaaga ümbritsetud või puutub põllumassiivi piiriga kokku maksimaalselt 30 m ulatuses;
- **kuni 12 m laiune kraav ja eesvool**, mis külgneb põllumajandusmaaga;
- **kraav ja eesvool**, mis koos selle serva ja põllu vahel oleva puittaimestikuga kaetud maaga kokku moodustab kuni 12 m laiuse maa-ala, mis külgneb põllumajandusmaaga;
- **kiviaed** (laius vähemalt 0,30 m ja kõrgus vähemalt 0,50 m) põllumajandusmaal ja sellega külgneval alal.

NB! Ökoalana lähevad arvesse ainult põllumaaga külgnevad või põllumaaga ümbritsetud maastikuelemendid!

Ainult baasnõude täitmiseks sobib:

- **settebassein ja puhastuslodu** (MAK 2007–2013 ja MAK 2014–2020 toetustega rajatud settebassein ja puhastuslodu) põllumaal või sellega külgneval alal. Kuna settebasseinid ja puhastuslodud on hetkel kaardil punktobjektina, siis neid ökoalade,

tootmisest kõrvale jäetud maa-alade ja elementide loetellu ei kuvata ja neid valida ei saa.

Nimetatud maastikuelementidel ei ole lubatud põllumajanduslik tegevus kuni taotluse esitamise aasta 25. juulini.

Tootmisest kõrvale jäetavaks maa-alaks (tabelis mittetootlik ala) on taotlejal võimalik märkida baasnõude (HPK 8) ja toetatava tegevuse elluviimise nõude täitmiseks:

- **sööti jäetud maad ja haljaskesa haljasväetise sissekünniks.** Haljaskesa haljasväetistaimede sissekünni arvestusse lähevad ainult need kultuurid, mis on põllumajanduskultuuride loetelu veerus „Haljaskesa haljasväetise sissekünniks“ märgitud sobilike kombinatsioonidena;
- **olemasolevat või rajatavat 6–12 meetri laiust rohumaariba**, millel kasvavad looduslikud rohttaimed või erinevad rohumaakultuurid. Rohumaariba ei tohi külgneda rohumaa ega sööti jäetud maaga ega moodustada põllu pindalast üle 10%. Rohumaariba tuleb taotlejal e- PRIAs joonistada eraldi põlluna.

Näide. Taotlejal on 10 ha teraviljapõld ja ta soovib selle põllu kõrvale jätta rohumaariba. Sobivates mõõtmetes rohumaariba võib maksimaalselt olla 1 ha. Teraviljapõllu ja rohumaariba alune pindala võib kokku olla seega 11 ha.

Sööti jäetud maa ning rohumaariba aluse maa puhul, mis on määratletud kohustuseaastal ökoalana, peatub selleks kalendriaastaks püsirohumaaks muutumise arvestus.

Ainult baasnõude (HPK 8) täitmiseks sobivad järgmised tootmisest kõrvale jäetud maa-alad:

- mustkesa;
- puhverriba. Puhverribadena lähevad arvesse maaeluministri 21.12.2022. a määruse nr 68 „[Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded ning kohustuslikud majandamisnõuded](#)“ § 4 nimetatud puhverribad. Puhverriba laius tavalisest veepiirist mõõdetuna on:
  - 1) üks meeter – alla 10-ruutkilomeetrise valgalaga peakraavi või maaparandussüsteemi avatud eesvooluna kasutatava kraavi puhul, välja arvatud punktis 2 sätestatud juhul;
  - 2) kolm meetrit – alla 10-ruutkilomeetrise valgalaga peakraavi või maaparandussüsteemi avatud eesvooluna kasutatava kraavi puhul, kui see asub vähemalt 10-protsendilise maapinna kaldega alal;
  - 3) 10 meetrit – jõe, oja ja kanali puhul;
  - 4) 10 meetrit – üle 10-ruutkilomeetrise valgalaga peakraavi ja maaparandussüsteemi avatud eesvooluna kasutatava vooluveekogu puhul.

Puhverriba võib olla rajatud või jäetud, järgides veeseaduse nõudeid. Puhverribana kuvatakse e-PRIAs „Ökoalade, tootmisest kõrvale jäetud maa-alade ja elementide loetelus“ põllu ja veekaitsevööndi kattuvat osa. Kui taotleja soovib puhverriba piiri muuta, siis selleks tuleb muuta põllu piiri.

Nimetatud maa-aladel ei ole lubatud põllumajanduslik tegevus kuni taotluse esitamise aasta 25. juulini. Erand kehtib vaid juhul, kui haljasväetise sissekünni aastal külvatakse haljaskesale talivil, siis võib haljaskesa niita ja hekseldada enne 26. juulit.

Lämmastikku (N) siduva põllumajanduskultuuride kasvualana arvestatakse liblikõieliste sugukonda kuuluvaid kultuure:

- esparsett (*Onobrychis* Mill.);
- ristik (*Trifolium* spp.);
- lutsern (*Medicago sativa*, *Medicago* L.);
- mesikas (*Melilotus* Mill.);
- nõiahammas (*Lotus corniculatus*);
- vikk (*Vicia* spp.);
- hernes (*Pisum* spp.);
- aeduba (*Phaseolus* spp., *Vigna* spp.);

- põlduba (*Vicia faba*);
- sojauba (*Glycine max* L.).

N siduvaid põllumajanduskultuure on lubatud kasvatada puhaskülvina või segus teiste põllumajanduskultuuridega tingimusel, et N siduva põllumajanduskultuuri osakaal taimikus on üle 50%.

N siduvate kultuuridega aladel ei kehti tootmispiirangud (v.a hekseldamine). Näiteks on lubatud niitmine ja niite kokku koristamine, saagikoristus, loomade karjatamine. Hekseldamine on keelatud kuni taotluse esitamise aasta 25. juulini. Kui plaanitakse kasvatada talivilja, peab see olema külvatud taotluse esitamise aasta 15. oktoobriks. Põllumaad, kus ei kasvatata pärast N siduva põllumajanduskultuuri kasvatamist talivilja, ei tohi enne 15. oktoobrit sisse künda ning sellel ei tohi kasutada muid taimikut kahjustavaid mullaharimisviise. N siduvat põllumajanduskultuuri ei ole lubatud kasvatada [veeseaduse](#) §-s 118 sätestatud veekaitsevööndis. Seejuures tuleb arvestada asjaoluga, et kui N siduva kultuuri kasvualaks soovitakse märkida põld, kus see kultuur kasvas juba eelmisel aastal, siis kehtib taimekaitsevahendite kasutamise keeld juba alates taotlusaasta 1. jaanuarist.

Ökoaladel ei ole lubatud kasutada taimekaitsevahendeid 1.01–31.12.2023.

Kuidas saab taotleda ja millal toetust makstakse?

ÖKO toetuse taotlemine toimub e-PRIAs ülejäänud pindalatoetustega samal ajal ja taotlusvormil.

PRIA teeb taotluse osalise või täieliku rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse 10. veebruariks 2024.

Toetus makstakse toetuse saajale välja hiljemalt 30. juuniks 2024.

Nõuete kohta leiate täpsema info maaeluministri 23.12.2022. a määrusest nr 80 „[Perioodi 2023–2027 ökoalade toetus](#)” ja PRIA kodulehelt: https://www.pria.ee/toetused/OKO_2023